

Viure als Pirineus, 23/03/22

Jocs Olímpics d'Hivern: el debat necessari

La decisió primera sobre la candidatura dels Jocs Olímpics d'Hivern Pirineus-Barcelona està en un triple compàs d'espera: el primer és que no coneixem encara el projecte; el segon és el referèndum amb una pregunta binària sobre l'acceptació o no dels Jocs per part de la població pirinenca sense que encara haguem aclarit l'abast de la consulta, sigui limitada a les comarques de l'Alt Pirineu o també inclogui comarques com el Solsonès, el Ripollès i el Berguedà, en principi excloses; i la tercera és la irrupció de l'Aragó, encapçalada per l'anticatalanisme manifest del seu President, Javier Lambán, que aspira a tenir el mateix protagonisme que Barcelona-Catalunya, en una guerra de banderes desvirtuant el nucli de la qüestió, que hauria de centrar-se en els eixos mediambientals i econòmics. Deixo aquesta digressió polèmica en l'àmbit de la política de confrontació a què estem sotmesos els ciutadans des de fa massa anys, però amb certa preocupació.

La decisió sobre la candidatura dels Jocs Olímpics d'Hivern Pirineus-Barcelona està en un triple compàs d'espera: el primer és que no coneixem encara el projecte; el segon és el referèndum amb una pregunta binària sobre l'acceptació o no dels Jocs per part de la població pirinenca sense que encara haguem aclarit l'abast de la consulta, sigui limitada a les comarques de l'Alt Pirineu o també inclogui comarques com el Solsonès, el Ripollès i el Berguedà, en principi excloses; i la tercera és la irrupció de l'Aragó, encapçalada per l'anticatalanisme manifest del seu President, Javier Lambán, que aspira a tenir el mateix protagonisme que Barcelona-Catalunya

Respecte al referèndum, la data es va allargant. Ara ja parlem de que se celebrarà el juliol sense que haguem aclarit gaire sobre les comarques que definitivament hi participaran. En tot cas, mirem-ho des del costat positiu. No hi ha gaire tradició de consultes populars en el nostre país i no hi ha cap dubte que la pressió social ha aconseguit el compromís de celebrar-la en relació als Jocs. Les enquestes interessades vaticinen un sí clar a l'organització de l'event esportiu, els partits majoritaris (constitucionalistes i independentistes) s'han decantat pel sí i al Parlament només la CUP i els Comuns s'hi estan oposant. Com a pirinenc, em sembla detectar entusiasme majoritari a la Vall d'Aran, acceptació crítica a l'Alt Urgell i certa proclivitat a la Cerdanya a on les alarmes sobre els límits del creixement i de l'expansió urbanística ja estan molt presents, així com l'adhesió al model socio-econòmic lligat als esports d'hivern ja fa temps que s'han començat a posar en dubte. Hi ha a la Cerdanya, i potser al Pirineu, una massa social, al marge de la militància ecologista, que sembla dir: "Ja en tenim prou". Tenim, per tant, que les tres comarques econòmicament més potents del Pirineu Català es plantegen seriosament el futur conjuntament

i això no crec que s'hagués produït mai d'una manera tant evident. Alguna cosa hi hem guanyat amb la candidatura dels Jocs.

Però no podem amagar el cap sota l'ala per no veure que les posicions poden ser divergents. A les institucions de la Vall d'Aran no sembla importar-los gaire el nivell de densitat i massificació de la Vall, a banda de la pèrdua d'arrels culturals i lingüístiques. De fet, van ser els primers que van córrer a associar-se amb els municipis aragonesos per reclamar els Jocs. A l'Alt Urgell no pateixen la pressió urbanística de les altres dues i per la seva vocació de capital de la serralada, ben guanyada pel seu lideratge en la conformació d'una consciència pirinenca, així com per la seva connexió amb Andorra, veuen una oportunitat per situar la regió dels Pirineus al món. La seva experiència positiva en els Jocs Olímpics del 92 els avala. Les tres altres comarques (Pallars Sobirà, Pallars Jussà i Alta Ribagorça), probablement veuen en els Jocs alguna possibilitat de desenvolupament d'un turisme que encara no ha mostrat allà la cara de la seva ferocitat. La millora d'infraestructures necessàries per vertebrar el territori són l'altre gran ham que, a més dels guanys econòmics i les oportunitats de feina, serveix per guanyar adeptes.

I el projecte? No el coneixem, però no tinc cap dubte que la paraula sostenibilitat el presidirà. L'oportunitat d'una millora en les comunicacions, el reclam de la marca "Pirineus", la fi de la marginalitat en el conjunt del territori català, les avantatges econòmiques que reportaran els Jocs seran elements d'arrosegament de vot positiu. Però no s'encararan les dificultats econòmiques en un moment de crisi com la que sembla que ens espera, es minimitzaran les despeses econòmiques públiques que possiblement es disparin a l'executar-les, s'haurà reduït la megalomania del projecte inicial que plantejava la construcció de pavellons i instal·lacions per enquibir milers d'espectadors i es prometran inversions que avui ja són imprescindibles. De fet ja s'està fent i el relat dels sectors econòmics favorables als Jocs s'està imposant a les veus crítiques com les del Manifest de 200 científics que, fonamentant-se amb dades i arguments mediambientals, expliquen perquè no és pertinent l'organització dels Jocs en un context d'emergència climàtica, de transició tot just iniciada del Pirineu cap a un model econòmic més equilibrat i sostenible. I encara menys en un context de crisi econòmica.

Però no ens podem sostreure al debat i al posicionament crític encara que no coneguem el projecte. Ignoro quan el coneixerem, però veig com representants de la Generalitat visiten comarques pirinenques per recolzar els Jocs davant ajuntaments i consells comarcals pirinencs, veig com s'elaboren enquestes cuinades de reafirmació, veig contactes del President de la Generalitat amb Andorra i negociacions difícils amb Aragó, veig la majoria de mitjans que donen per fet implícitament la seva celebració, veig potents associacions empresarials posicionant-se a favor, Allò que en diem el relat hegemònic ja s'està construint i les veus crítiques gairebé no se senten.

No debatre perquè no coneixem el projecte seria obrir la porta a un sí acrític, quan justament són les posicions crítiques les que han fet modificar el projecte inicial. M'arrisco a pronosticar un resultat afirmatiu sorgit del referèndum, però "la derrota" d'aquells que no ho veiem gens clar ha d'haver servit, almenys, per

frenar impulsos de creixement econòmic salvatge que avui ja no haurien de tenir predicament. De cap manera podem renunciar a defensar les posicions que considerem més correctes respecte al tema.

M'arrisco a pronosticar un resultat afirmatiu sorgit del referèndum, però "la derrota" d'aquells que no ho veiem gens clar ha d'haver servit, almenys, per frenar impulsos de creixement econòmic salvatge que avui ja no haurien de tenir predicament. De cap manera podem renunciar a defensar les posicions que considerem més correctes respecte al tema

Joan Peitx